

Cilvēka un vides mijiedarbība.

1. **UZDEVUMS: Tests!** Izvēlieties vienu pareizo atbildi uz katru jautājumu!

1.1. Kādas vielas (A. –D.) izraisa 1. –4. jautājumā minētos procesus?

- A. Sēra dioksīds
 - B. Ozons
 - C. Oglekļa dioksīds
 - D. Hlorfluorogļūdeņraži
1. Skābie lieti
 2. Ozona slāņa sarūkšana
 3. Siltumnīcas efekts
 4. Fotoķīmiskais smogs

1.2. Kurš apgalvojums ir pareizs?

- a. Attīstītās valstīs nesekmē mitro tropisko mežu iznīcināšanu
- b. Galvenais siltumnīcas efekta cēlonis ir oglekļa dioksīds, kurš rodas, sadegot fosilajam kurināmajam
- c. Pazemes ūdeņus nevar piesārņot
- d. Sadegot fosilajam kurināmajam, izdalās sēra dioksīds

1.3. Kurš apgalvojums ir pareizs?

- a. Globālajai sasilšanai nav tūlītēju sekū
- b. Globālā sasilšana ir nenovēršama
- c. Samazinot fosilā kurināmā izmantošanu, vājināsies siltumnīcas efekts
- d. Tā kā gāzes, kas rodas, sadedzinot fosilo kurināmo, tiek saistītas, tad fosilā kurināmā sadedzināšanas samazināšana nevējinās siltumnīcas efektu

1.4. Kāpēc mitro tropisko mežu iznīcināšana ir tik bīstama?

- a. Tā ievērojami samazina bioloģisko daudzveidību
- b. Tropiskās augsnes nav piemērotas ilgstošai lauksaimnieciskai izmantošanai
- c. Lielie meži absorbē oglekļa dioksīdu, samazinot globālo sasilšanu
- d. Visas atbildes ir pareizas

1.5. Kurš apgalvojums nav pareizs?

- a. Fosilā kurināmā sadedzināšana – oglekļa dioksīda izdalīšanās
- b. Kodolenerģija – radioaktīvie atkritumi
- c. Saules enerģija – siltumnīcas efekts
- d. Biomasas sadedzināšana – oglekļa dioksīda izdalīšanās

1.6. Kādas sekas rada skābie lieti?

- a. Ezeru un mežu bojāeju
- b. Paaugstinātu skābes saturu cilvēka gremošanas traktā
- c. Siltumnīcas efekta pavājināšanos
- d. Visas atbildes ir pareizas

1.7.Kāpēc ūdens ir atjaunojamais resurss?

- a. Tas vienmēr būs pieejams pietiekamā daudzumā
- b. Okeāni nevar tikt piesārņoti
- c. Tas var tikt piesārņots
- d. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas nodrošina tīru dzeramo ūdeni

2.UZDEVUMS: Atrodiet definīcijai atbilstošu jēdzienu!

- A. – gaisa piesārņojums ar slāpekļa oksīdiem un ogļūdeņražiem, kas reaģējot veido ozonu un peroksiacetilnitrātu.
- B. – slānis, kas atmosfēras augšējās slāņos veidojas no skābekļa un aizsargā Zemi no ultravioletā starojuma.
- C. – sēra dioksīdu un slāpekļa dioksīdu saturoši nokrišņi.
- D. – infrasarkanā starojuma atstarošana atpakaļ uz Zemi.

3. UZDEVUMS:Ieraksti tabulā to piesārņojuma avotu numurus, kuri attiecas uz hidrosfēras, litosfēras un atmosfēras piesārņojumu!

Piesārņojuma avoti:

- 1) automašīnu izplūdes gāzes;
- 2) lauksaimniecībā lietotie augu aizsardzības līdzekļi;
- 3) lauksaimniecībā lietotie minerālmēsli;
- 4) sintētiskie mazgāšanas līdzekļi;
- 5) sadzīves atkritumi, kas satur sintētiskos produktus;
- 6) nepietiekami attīrīti uzņēmumu notekūdeņi;
- 7) naftas produktu noplūde to transportēšanas laikā;
- 8) siltuma ražošanas uzņēmumu izplūdes gāzes;
- 9) radioaktīvie atkritumi;
- 10) atkritumu dedzināšana;
- 11) organisko vielu trūdēšana;
- 12) freona lietošana saldēšanas iekārtās.

Atmosfēras piesārņojums	Litosfēras piesārņojums	Hidrosfēras piesārņojums

4. UZDEVUMS: Izlasi tekstu!

5 ha no zemnieka īpašuma aizņem paugurains mežs, kuru šķērso grava. Lai šo teritoriju varētu praktiski izmantot un gūt peļņu, tajā tika ierīkots briežu dārzs (kopumā tajā tika ielaisti 50 brieži).

Novērtē pozitīvos un negatīvos šīs rīcības aspektus!

Briežu dārza ierīkošana

Pozitīvs	Negatīvs

5. UZDEVUMS: Atbildēt uz jautājumiem!

- A. Mitrajiem tropiskajiem mežiem ir nozīmīga vieta biosfērā. Kāpēc jāaizsargā mitrie tropiskie meži?
- B. Bioloģiskā daudzveidība ietver trīs līmeņus – ģenētisko, sugu un ekosistēmu. Ka šie trīs bioloģiskās daudzveidības līmeņi ir savstarpēji saistīti?